

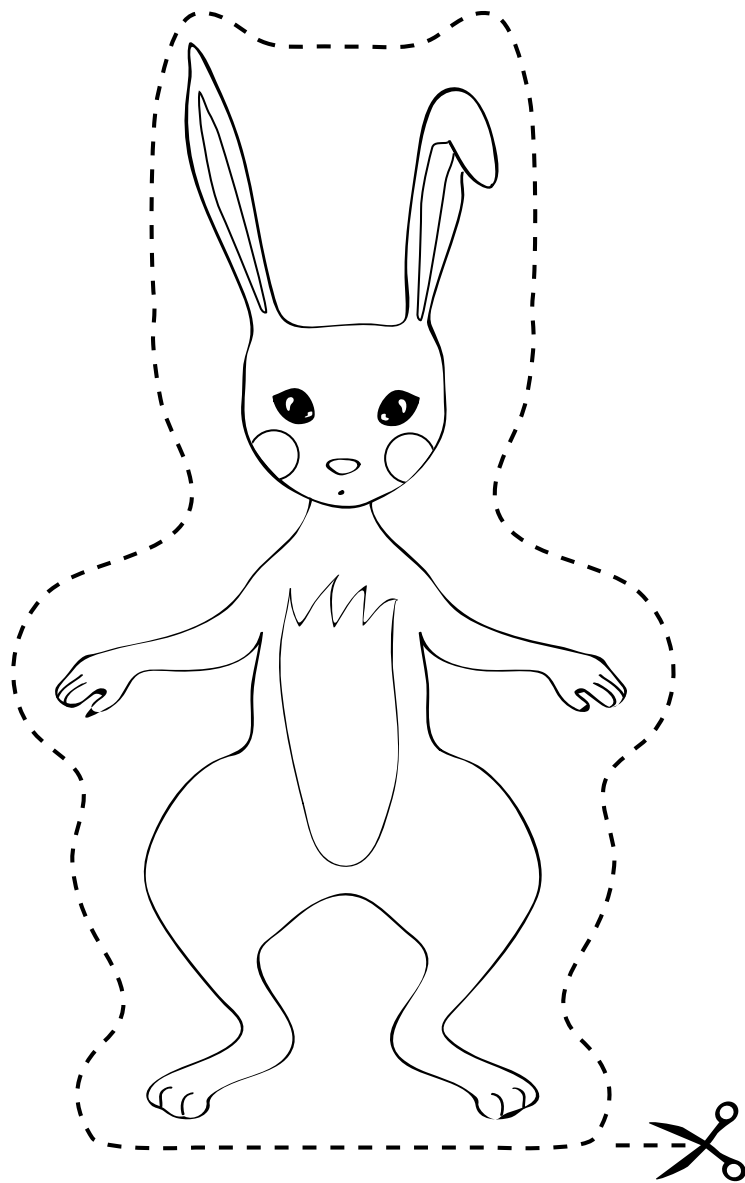
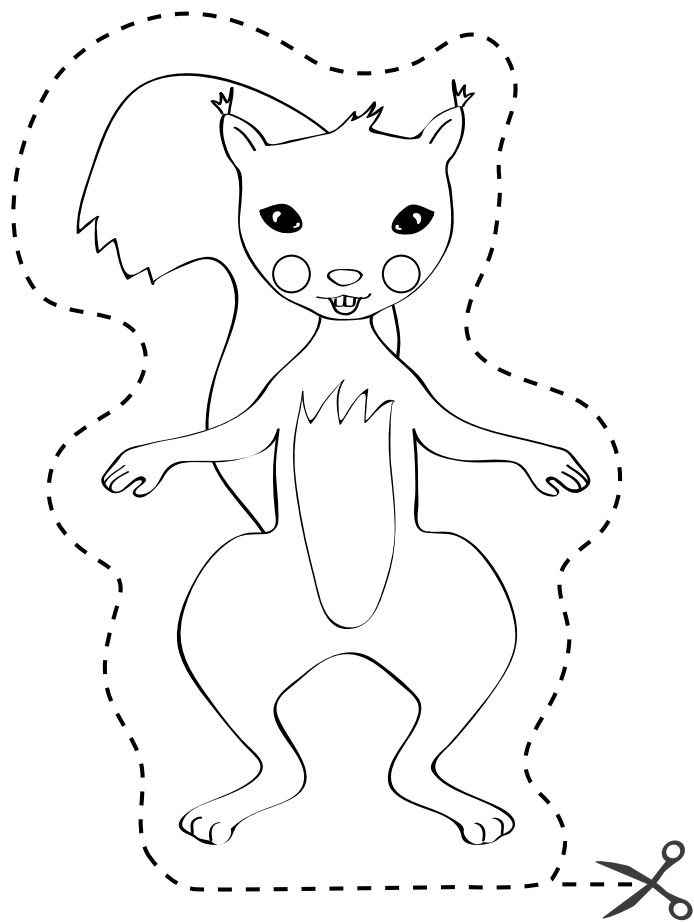
OMPPU-ORAVAN & JÄTSKI-JÄNIKSEN

LEHTIRETKET

Mediakasvatustuokioita varhaiskasvatukseen

Askartele hahmoista tikkunuket.

Järjestä lehtiretki

Aikakauslehdet soveltuvat mainiosti avuksi pienten lasten mediakasvatukseen. Niiden avulla lasten kanssa on mahdollista käsitellä turvallisesti esimerkiksi kuvia, mainontaa, tarinoita ja erilaisia kertomisen tapoja.

Aikakauslehdet tarjoavat loputtomasti tietoa eri aiheista: musiikista, tekniikasta, matkustamisesta, luonnosta, liikunnasta, autoista jne. Lehtien tutkiminen yhdessä aikuisen kanssa kannustaa lasta median kriittiseen tarkasteluun, sekä kehittää lapsen tiedonhallintataitoja ja itseilmaisua.

Tässä oppimateriaalissa Omppu-orava ja Jätski-jänis johdattavat lapset kymmenelle erilaiselle lehtiretkelle. Lehtiretket ovat lyhyitä teemoitettuja mediakasvatustuokioita, joita on mahdollista toteuttaa esimerkiksi päiväkotien pienryhmissä.

Jokainen lehtiretki sisältää lapsen ja aikuisen välistä keskustelua, konkreettisen aikakauslehtitehtävän sekä leikki-idean aiheen jatkokäsittelyä varten. Järjestääksesi lehtiretken tarvitset käyttöösi vain askarteluvälineitä sekä kasan aikakauslehtiä. Lehtiretkien tehtävät ja keskustelukysymykset ovat sovellettavissa erilaisille lapsiryhmille sopiviksi.

Hyödyntämällä oppimateriaalin hahmoja, kuvia ja loruja voit luoda jokaisesta lehtiretkestä omalle lapsiryhmällesi todellisen seikkailun. Materiaalin tehtävä sivut on tarkoitettu kopioitaviksi lisätehtäviksi lehtiretkien teemojen käsittelyyn.

Antoisaa tutkimusmatkaa aikakauslehtien parissa!

Aikakausmedia

Lehtiretki alkaa

Ompu-orava hyppäsi oksalle,
hikhui ja hännästään veti.

- Minä tahdon tutkimusretkelle,
ja aion lähteä heti!

Jätski-jäniskin silloin huolissaan
ujosti supatti kolossaan:

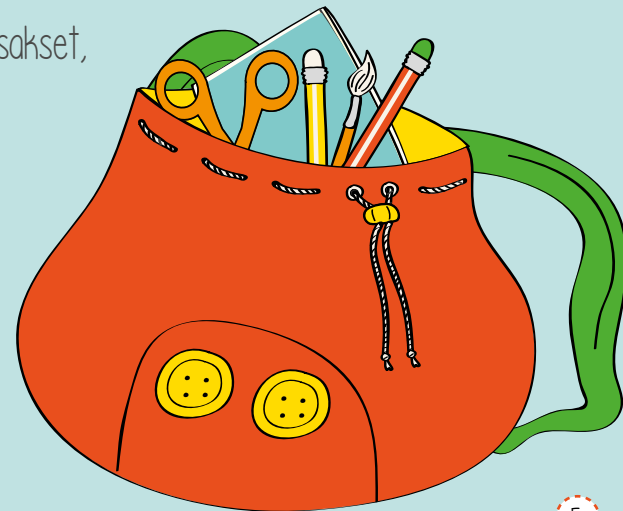
- Niin paljon on mulla lehtiä,
kuinka mä voisinkaan ehtiä,
yksin ne kaikki tutkia.

Tarvitsen lasten apua.

Ompu pakkasi reppuun kynät ja sakset,
kuvat, sanat ja kirjaimet.

Huusi kolon ovelta Jätskille:

- Tule mukaan lehtiretkelle!

MIKSI OMPPUA
HARMITTA?

Tunteelliset

Teemat: tunteet, vuorovaikutustaidot

Kaikilla on hyviä ja huonoja päiviä. Joskus saattaa tuntua siltä, että kaikki ärsyttää. Toisena päivänä taas saattaa hymyilyttää ihan muuten vaan.

- Mistä tunnistaa, että toista pelottaa tai että hän on iloinen?
- Miltä sinun naamasi näyttää, kun olet surullinen?
- Mitä kannattaa tehdä, jos oma kaveri vihastuu?

TEHTÄVÄ

Etsi lehdistä kuva ihmisestä, joka on joko

- iloinen
- surullinen
- yllättynyt
- onnellinen
- vihainen tai

Leikkaa kuva irti. Anna muiden arvata, mitä tunnetta kuva esittää. Mistä itse päätelit, että kuvan ihminen on iloinen, surullinen, vihainen tai yllättynyt? Mitäköhän kuvan ihmiselle on tapahtunut, että hän tuntee näin? Matki kuvan ihmisen ilmettä.

LEIKKI-IDEA

Koululeikin opettaja on tänään erityisen iloinen. Miksiköhän?

Pari kuvaa

Isoisän kameran Jätski kerran näki
tutki sitä, käänteli,
voi hyvä herrasväki!

Kamerassa siellä täällä oli nappuloita
Jätski mietti, kummasteli
päätti painaa noita

Silloin kamerasta kirkas valo välähti
Voi pupun pöksyt,
Jätski aivan säikähti!

Isoisän kameralla ihan ilman lupaa
Jätski-jänis vahingossa
otti pari kuvaa.

Valokuvaaja

Teemat: taide, kulttuuri, medialukutaito, oma mielipide

Valokuva on kameralla otettu kuva. Lehtiä varten otetut valokuvat siirretään yleensä kamerasta tietokoneelle ja tietokoneella niitä voidaan vielä muokata, eli esimerkiksi värittää, kallistella ja rajata, ennen kuin ne päätyvät lehteen.

- Oletko itse joskus ottanut valokuvia?
- Minkälainen on sinun mielestäsi hyvä valokuva?
- Ovatko valokuvat aina ihan samanlaisia kuin niiden kuvattavat kohteet?

TEHTÄVÄ

Selaa aikakauslehteä ja etsi valokuvia. Mitä kuvissa näkyy? Laske, kuinka monessa valokuvassa näkyy ihminen. Valitse valokuvista omasta mielestäsi ihanin, esittele se ryhmälle ja perustele valintasi. Piirrä sitten valitsemastasi valokuvasta oma versio paperille värikynillä.

LEIKKI-IDEA

Leikkikää oman lehden tekemistä. Kuka kirjoittaa jutut ja kuka ottaa kuvat? Kuka esiintyy kuvissa? Minkälaisia kuvia lehteenne tulee?

"Olipa kerran Omppu-orava ja Jätski-jänis. He katsoivat televisiosta hurjaa ohjelmaa, jonka nimi oli Hurjaboo. Kun ohjelma loppui, heidän piti odottaa viikko, niin se tuli takaisin. He päättivät mennä metsään. Metsässä he näkivät sieniä, mustikoita, tulppaaneja, ruusuja. Ja kun he tulivat kotiin, he menivät nukkumaan ja sen pituinen se."

Oiva, 5 v.

"Ja se Aapo oli pieni pieni. Se söi omenaa. Auto ajaa kovaa ja se meni leikkimään ja meni pikkuautoilla leikkimään ja autoilla."

Aapo, 2 v.

"Olipa kerran yksi haisunäätä, joka asui yksin. Ja yhtenä herttaisena sunnuntaina haisunäätä meni piiloon. Eikä ne sen kaverit tiedä missä se on. Ja sitten tapahtui niin, että kasvoi yksi kissa ja se oli paha ja se oli ilkeä ja se tönäsi ne kaikki sen haisunäädän kaverit veteen. Ja se kissa meni veteen ja yksi hai söi sen ja sitten se hai kuoli ja yksi valas söi sen. Ja sitten tuli sade ja ne ankat tuli metsästä. Sen pituinen se."

Sulo, 3,5 v.

Oma satu

Teemat: sadutus, kieli, itseilmaisu

Lehtien kuvat ja tekstit kertovat monenlaisia satuja ja tarinoita. Joskus kuva voi kertoa ihan erilaisen tarinan kuin siihen liittyvä lehtijuttu.

- Minkälaisista tarinoista sinä pidät?
- Minkälaiset tarinat ovat mielestäsi pelottavia? Miksi?

TEHTÄVÄ

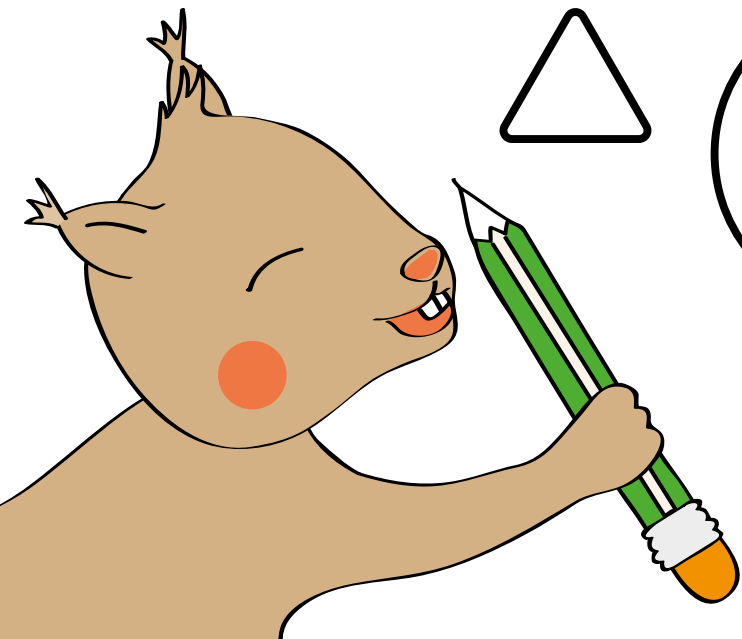
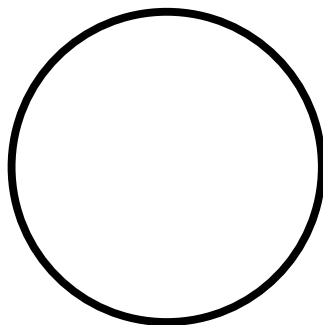
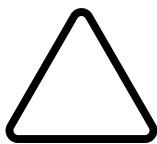
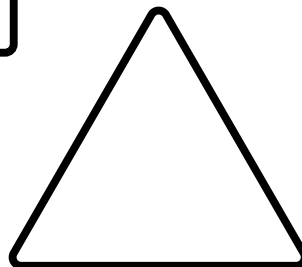
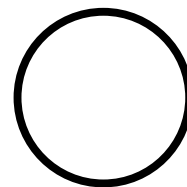
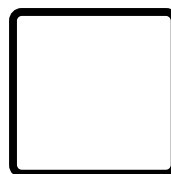
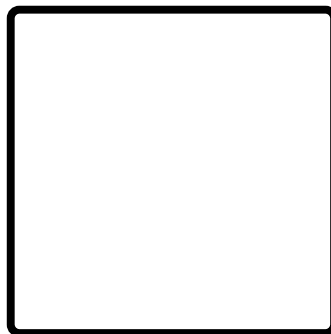
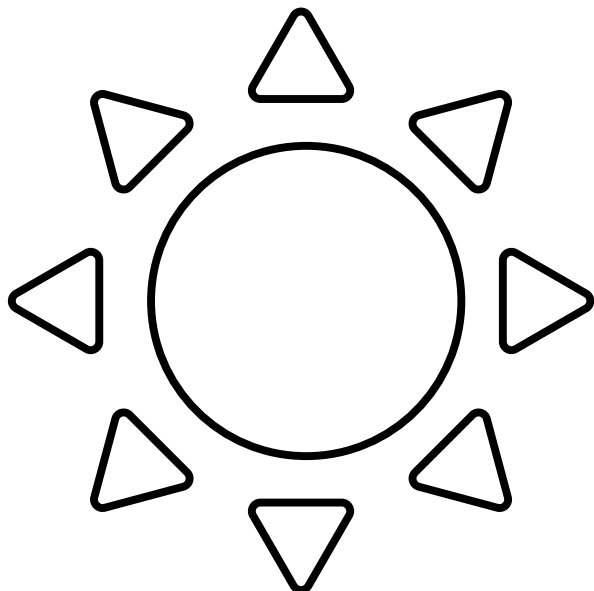
Valitse aikakauslehdestä kuva ja kerro siitä tarina. Aikuinen kirjoittaa tarinan ylös ja lukee lopuksi tarinan sinulle, jotta voit tehdä siihen tahtomiasi korjauksia.

Lasten valitsemista kuvista ja niihin liittyvistä tarinoista voi koota vaikka kirjan tai seinänäyttelyn vanhemmille.

LEIKKI-IDEA

Kertokaa toisillenne satuja tai vitsejä vuorotellen.

Autta Omppu-oravaa ja väritä kaikki ympyrät punaisiksi,
neliöt sinisiksi ja kolmiot keltaisiksi.

○ = **PUNAINEN**

□ = **SININEN**

△ = **KELTAINEN**

Muotomato

Teemat: matematiikka, taide

Oletko huomannut, että muotoja on kaikkialla? Ovi on suorakaide, nappi voi olla ympyrä ja ikkuna voi olla neliö.

- Mitä muotoja sinä muistat?
- Miltä ne näyttävät?

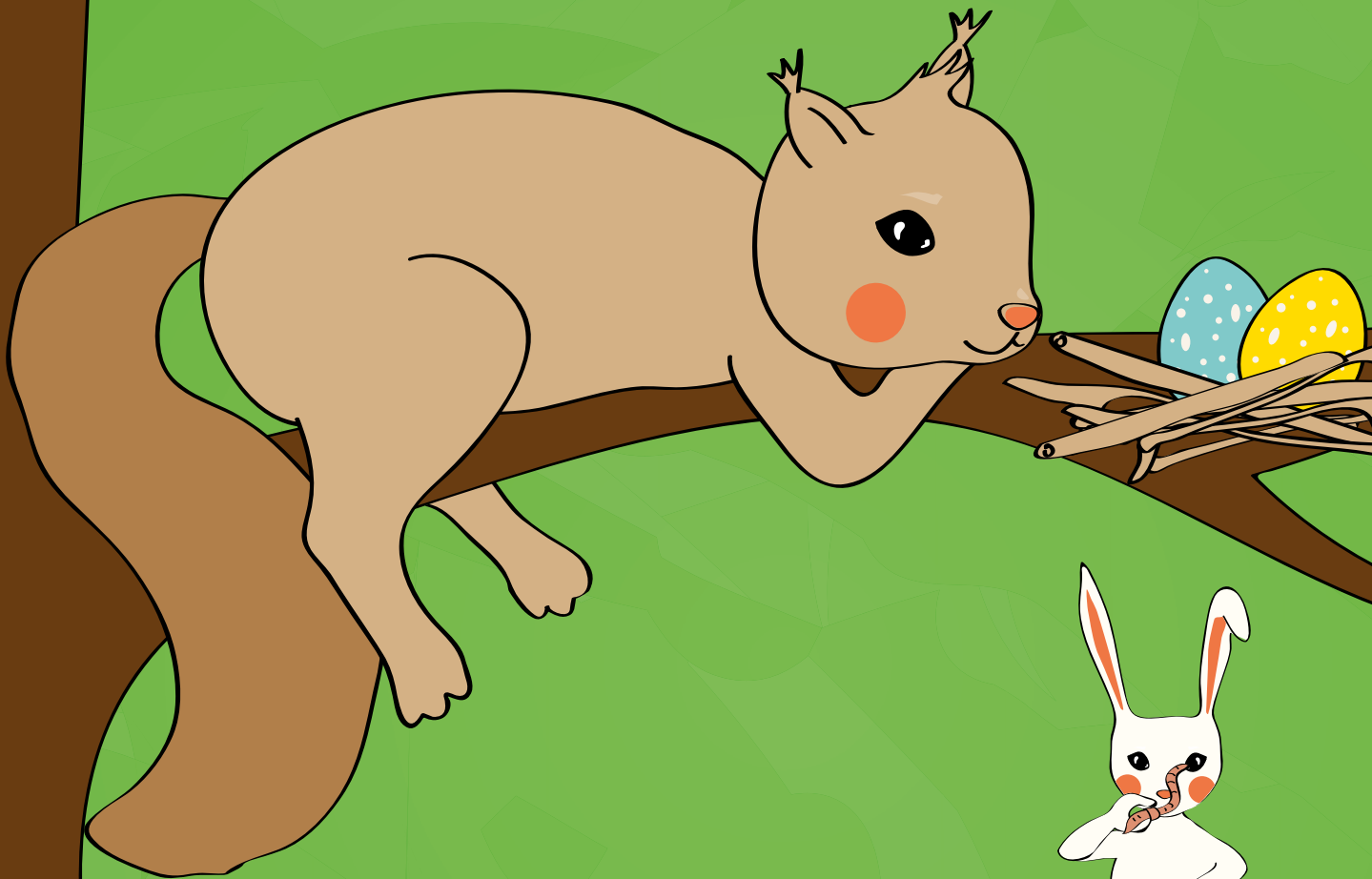
TEHTÄVÄ

Selaile aikakauslehtiä ja leikkaa irti suorakaiteet ja ympyrät. Onko joku kirjain ympyrän muotoinen? Ovatko valokuvat suorakaiteita vai neliöitä?

Liimaa löytämäsi ympyrät ja suorakaiteet jonoiksi paperille. Näin saat ympyrämadon ja suorakaidemadon. Piirrä madoillesi kasvot.

LEIKKI-IDEA

Kerätkää erilaisista esineistä muotomatoja lattialle.

Riippukeinussa

Liehuvan kuusen latvassa
on Omppu-oravan kolo
siellä omassa riippukeinussa
on Ompulla hyvä olo

Ympäristö

Teemat: ympäristö, luonnontieto

Eläimet ovat suloisia ja niillä kaikilla on oma elinympäristönsä.

- Onko teidän perheessänne kotieläimiä?
- Mitä eläimiä olet nähnyt luonnossa?

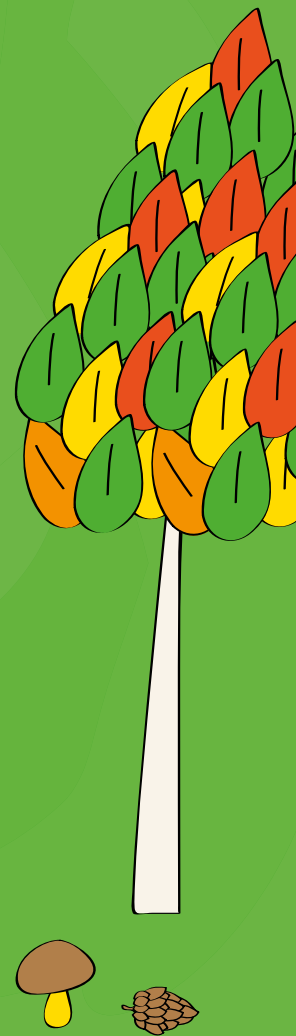
TEHTÄVÄ

Etsi aikakauslehdistä kuvia eläimistä ja leikkaa kuvat irti. Mitkä eläimet ovat sinulle tuttuja? Onko joukossa eläimiä, joita et vielä tunne? Selvitä, mitä ne ovat.

Jakakaa ryhmän kanssa kaikki löytyneet eläimet kahteen eri ryhmään: kotieläimet ja villieläimet. Liimatkaa kaikki kotieläimet yhdelle isolle kartongille ja villieläimet toiselle

LEIKKI-IDEA

Eläytykää joksikin itsellenne tutuksi lemmikkieläimeksi. Miten valitsemanne lemmikki tavallisesti käyttäytyy? Mitä hän tykkää puuhata? Kokeilkaa leikissä, mitä tapahtuu, kun esittämänne lemmikkieläimet kohtaavat toisensa.

Mainos- metsästys

Teemat: mainonta, medialukutaito

- Mikä on mainos?
- Mistä mainoksen tunnistaa?
- Miksi lehdissä on mainoksia?

TEHTÄVÄ

Leikkaa lehdestä irti mainokset.

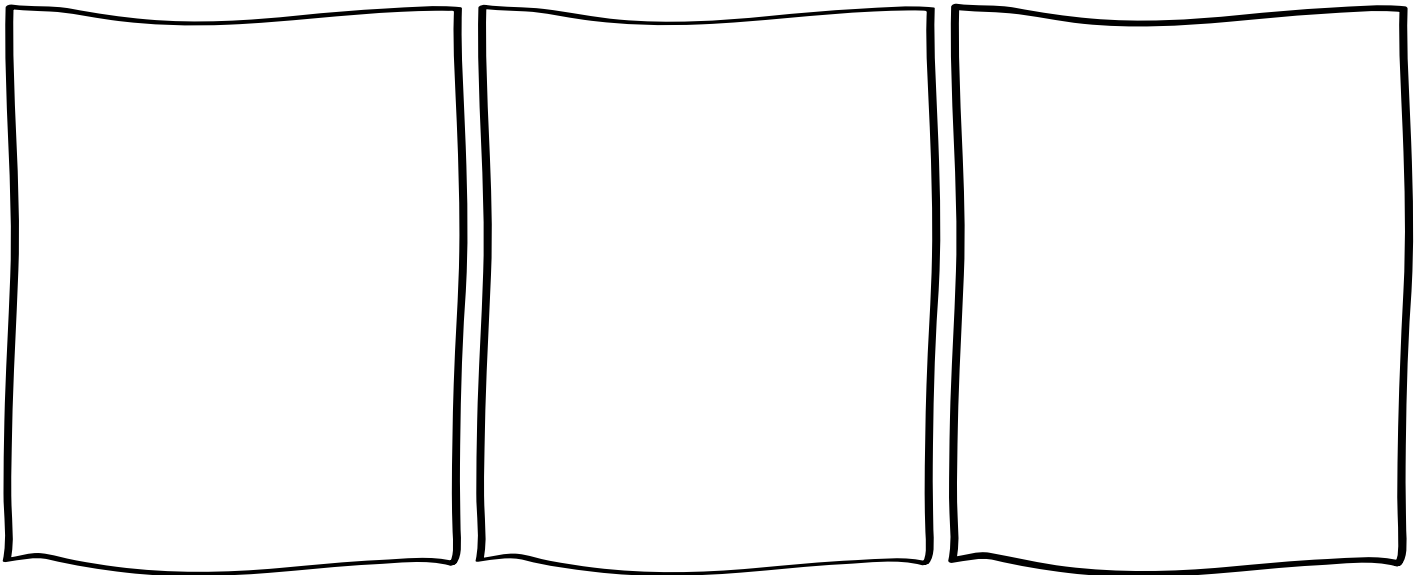
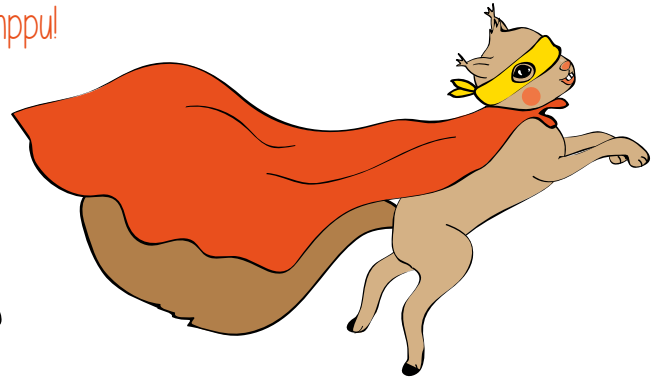
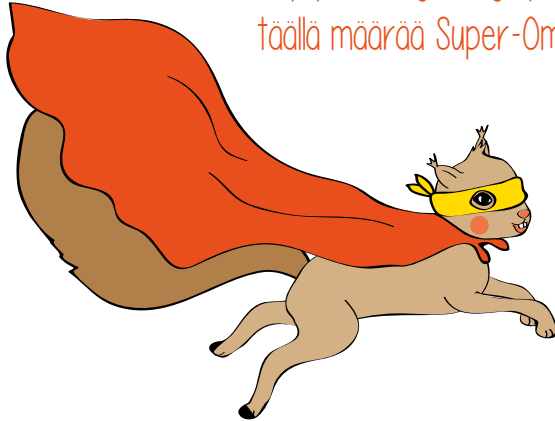
- Kuinka monta mainosta löysit?
- Mitä mainoksessa mainostetaan?
- Mistä mainoksesta pidät eniten, entä vähiten? Miksi?
- Mitä mainosten kuvissa näkyy?

LEIKKI-IDEA

Leikkikää kauppaa. Askarrelkaa kaupallenne mainoksia ja jakakaa niitä eri ihmisille. Minkälaisesta mainoksesta isä tykkäisi? Entä päiväkodin keittäjä?

Super-Omppu

Älä leuhki lihaskimppu,
tässä sulle taikatemppu:
venytys, voltti ja hurja pomppu,
täällä määrää Super-Omppu!

Sarjakuva

Teemat: kuvakerronta, medialukutaito

Sarjakuvissa peräkkäiset kuvat muodostavat tarinoita. Kuvien lisäksi sarjakuvissa käytetään puhe- ja ajatuskuplia. Sarjakuvissa esiintyy monenlaisia hahmoja, toiset ovat hassuja, kuten Aku Ankka. Joillakin sarjakuvahahmoille voi olla myös supervoimia.

- Mitä sarjakuvia sinä olet lukenut?
- Mitä sarjakuvahahmoja muistat?

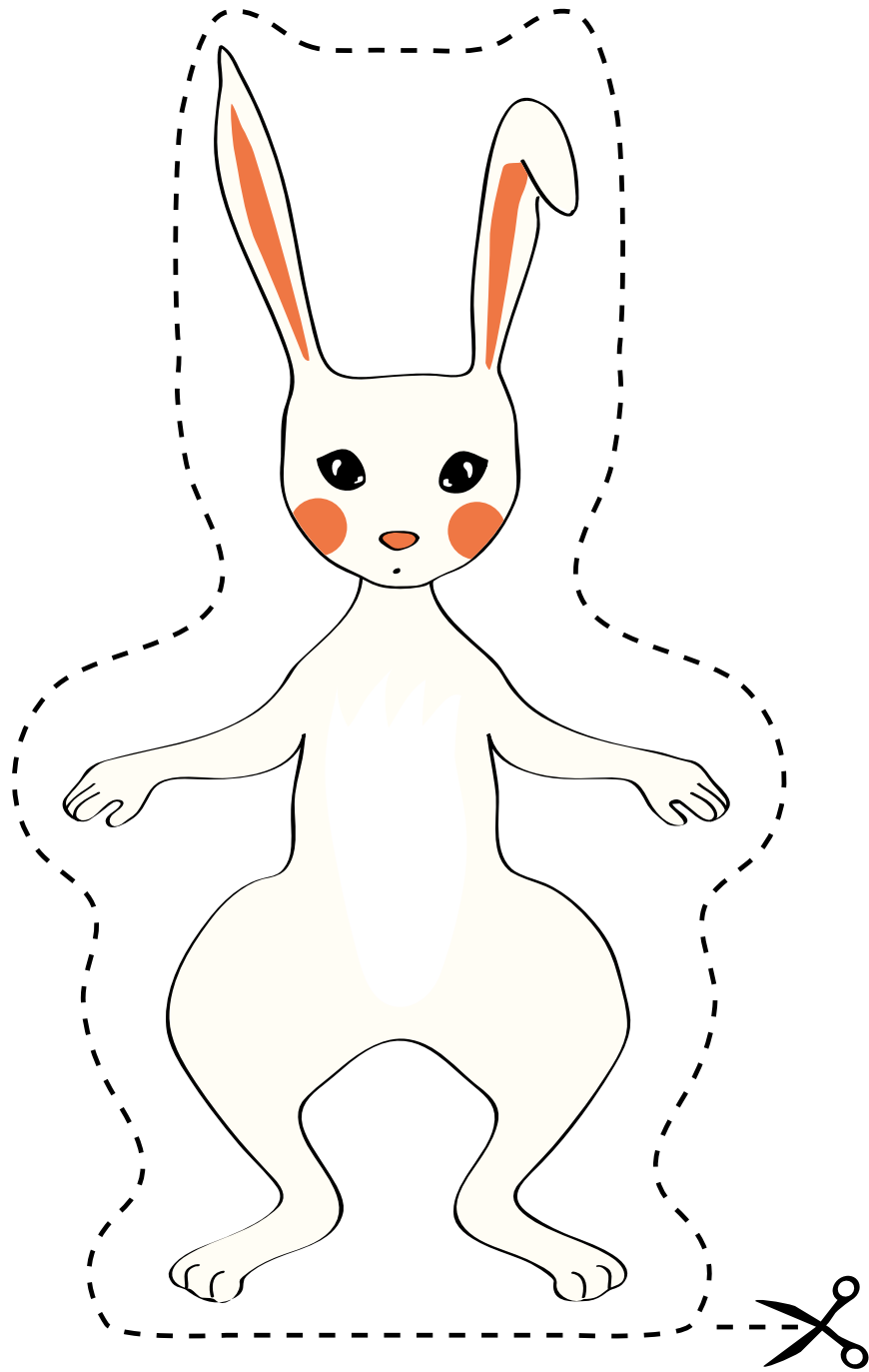
TEHTÄVÄ

Selaile sarjakuvalehtiä ja tutki niiden hahmoja ja puhekuplia. Minkälaisia sarjakuvien hahmot ovat? Mitä ne tekevät? Onko puhe- ja ajatuskuplissa käytetty muita merkkejä kuin kirjaimia? Mitä nuo merkit voivat tarkoittaa?

Piirrä viereisen sivun tyhjään sarjakuvaruudukkoon oma sarjakuva. Voit käyttää hahmona Super-Omppua tai keksiä oman hahmon.

LEIKKI-IDEA

Mikä supersankari sinä haluat olla? Muistelkaa, miten supersankarit ovat toimineet eri elokuvissa tai sarjakuvissa. Miten sankari on auttanut muita?

Kopioi sivu ja leikkaa paperinukke irti.

Uudet vaatteet

Teemat: mainonta, median välittämät mies- ja naiskuvat

Keväisin monissa aikakauslehdissä on kuvia kesävaatteista: mekoista, shortseista, hameista ja uima-asuista. Syksyllä taas lehdet pursuavat kuvia talviasuista: pipoista, kaulahuiveista, toppatakeista ja lämpimistä kengistä.

- Miksi lehdissä on niin paljon kuvia vaatteista?
- Miten miesten ja naisten vaatteet eroavat toisistaan?
- Minkälaisissa vaatteissa sinä viihdyt?

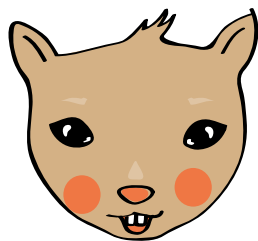
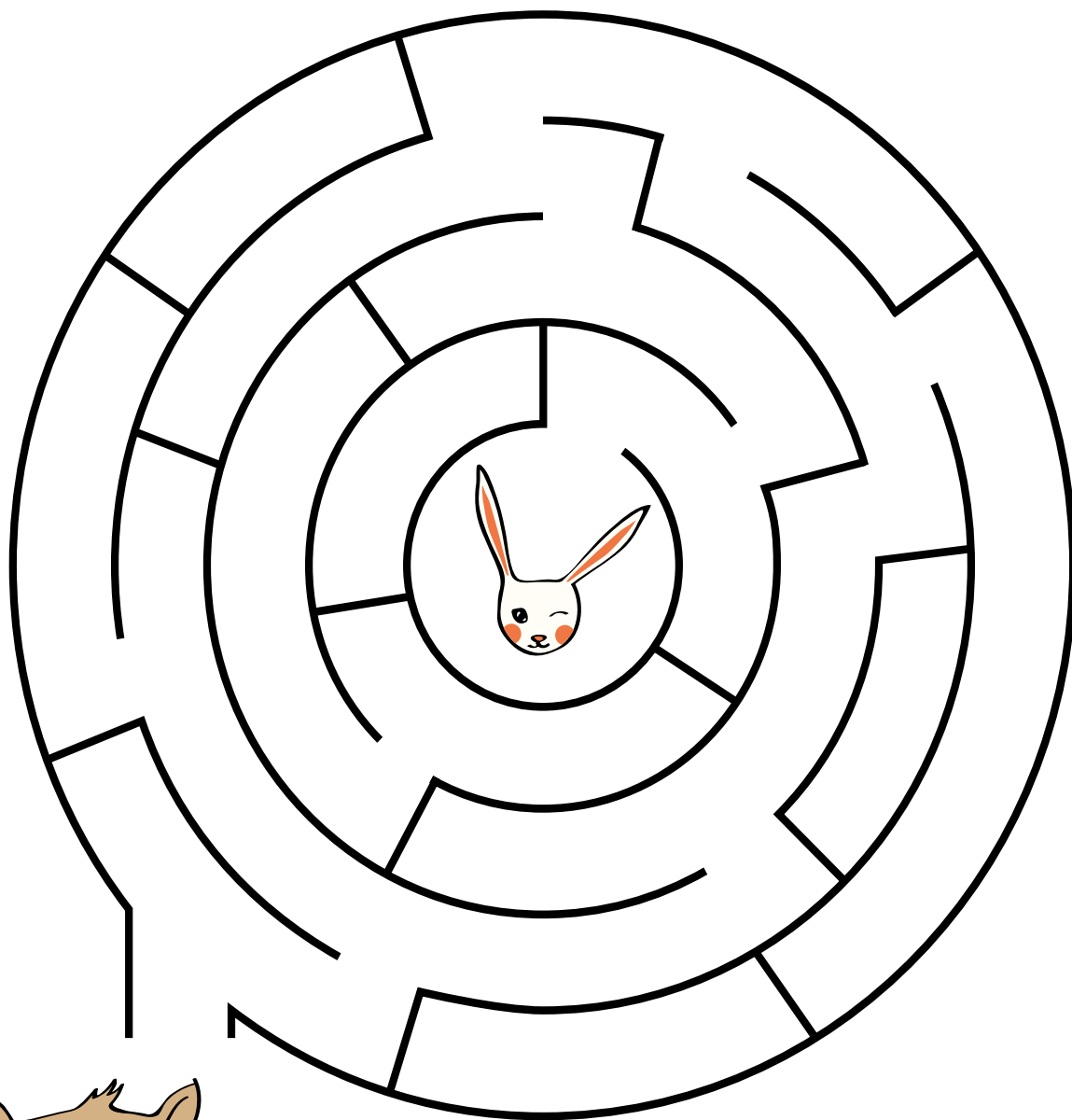
TEHTÄVÄ

Leikkaa viereiseltä sivulta irti kuva Jätski-jäniksestä, väritä se ja liimaa paperille. Etsi sitten aikakauslehdistä jänikselle sopivat uudet vaatteet. Leikkaa ne irti ja pue jäniksen ylle liimaamalla. Esittele lopputulos ryhmälle ja kerro, minkälaisista vaatteista Jätski-jänis tykkää.

LEIKKI-IDEA

Pukeutukaa hassuiksi aikuisiksi.

Autta Omppu-orava labyrintin läpi Jätski-jäniksen luol!

Sanalabyrintti

Teemat: kirjaimet, lukutaito, hienomotoriikka

Kirjaimia yhdistämällä syntyy sanoja ja sanoja yhdistämällä juttuja, uutisia ja tarinoita. Joskus sanat ja kirjaimet muodostavat paperille ikään kuin pieniä labyrinttejä, joiden läpi ja ohi kulkee erilaisia reittejä.

- Mitä kirjaimia sinä tunnet ja muistat?
- Minkä muotoisia ne ovat?

TEHTÄVÄ

Etsi lehdistä

- Oman nimen kirjaimet
- Erivärisiä kirjaimia
- Tuttuja sanoja
- Pitkiä sanoja
- Lyhyitä sanoja

Leikkaa kirjaimet ja sanat irti ja liimaa niistä paperille sanalabyrintti. Piirrä kynällä reitti labyrintin läpi.

LEIKKI-IDEA

Kirjoita isovanhemmillesi kirje. Ei haittaa, vaikka kirjaimet eivät ole oikeita, kunhan sinä muistat, mitä kirjeessä lukee. Voit piirtää kirjeeseen myös kuvia ja askarrella sille kirjekuoren.

Väritä kuva.

Värimeri

Teemat: taide, värit, hienomotoriikka

Aikakauslehdet pursuavat värejä ja värisävyjä. Oletko huomannut, että keltaista voi olla monenlaista? Aurinko, sitruuna ja leijona ovat eri sävyisiä, vaikka ne kaikki ovat keltaisia.

- Mikä sinun lempivärisi on?
- Mitkä asiat tai esineet ovat lempiväriäsi?

TEHTÄVÄ

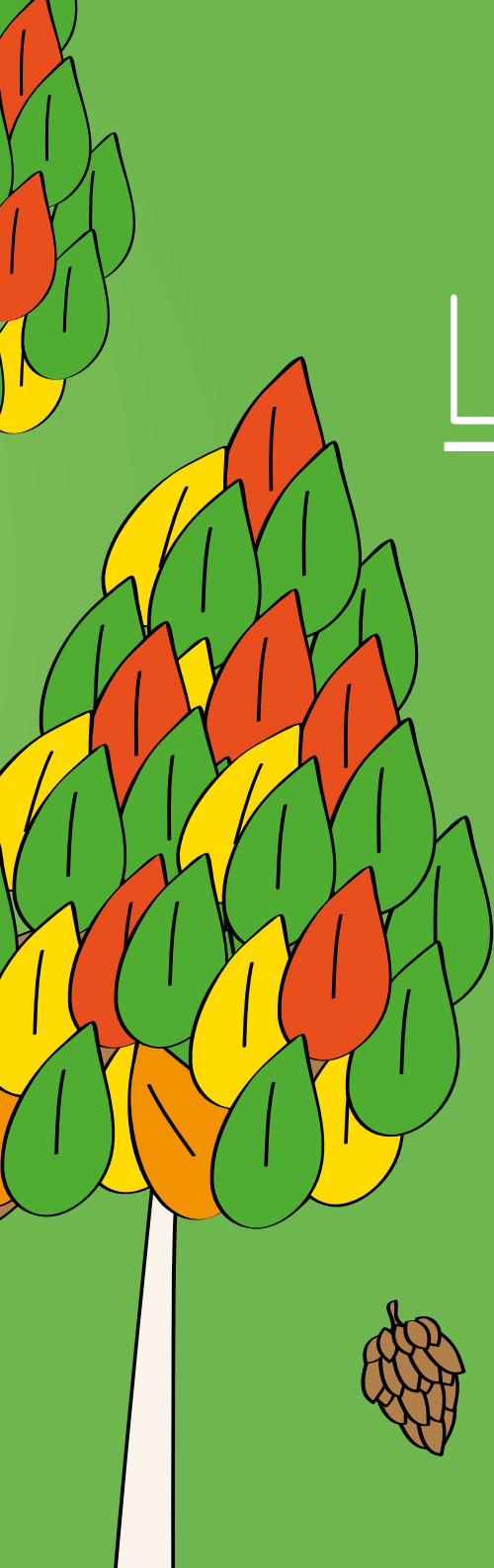
Valitse yksi väri. Etsi aikakauslehdistä valitsemasi värisiä kuvia, taustoja ja kirjaimia. Leikkaa ne irti ja paloittele pieneksi silpuksi. Liimaa sitten palat sekaiseen järjestykseen paperille. Huomaatko, että paperisi on täynnä eri värisävyjä? Niistä muodostuu kokonainen värivaltameri.

LEIKKI-IDEA

Muovaile muovailuvahoista erivärisiä palloja ja kokoa niistä iso värikäs lumilinna.

Lehtiretki loppuu

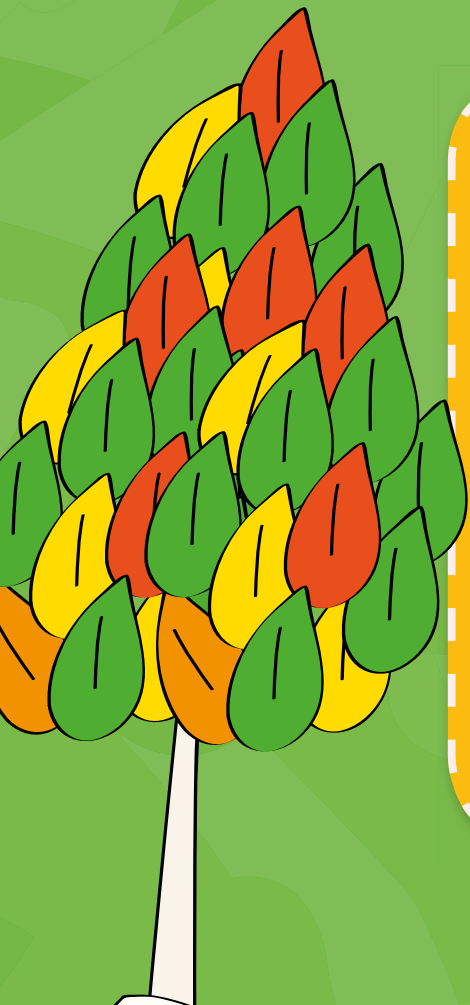

Nyt on lopussa lehtiretki,
Ompukin tuulilta hupätä ehti.
- Tämä oli hauskaa, hän huudahtaa
ja lattia hännällä rummuttaa.

Mutta Jätski-jänistä itkettää:
- Eikö voitaisi yhtään enempää,
tutkia lehtiä yhdessä?
Vielä paljon jäi näkemättä.

- Älä itke jänis höppänä,
sanoo Ompu ja ottaa kädestä.
- Tullaan takaisin toisella kerralla,
mutta välillä käydään kotona!

Ompu-Oravan & Jätski-jäniksen lehtiretket

Ompu-orava ja Jätski-jänis johdattavat päiväkotikäiset lapset kymmenelle erilaiselle lehtiretkelle. Lehtiretket ovat lyhyitä teemoitettuja mediakasvatustuokioita varhaiskasvatukseen.

Mediakasvatuksen avulla lapset oppivat huomioimaan ja analysoimaan ympäröivää mediaa, sekä luomaan erilaisia tuotoksia heille merkityksellisistä asioista. Tämä oppimateriaali kannustaa näkemään ja tutkimaan maailmaa luovasti ja toisin, myös median perinteisiä malleja kyseenalaistaen.

Aikakauslehti opinnoissa

Aikakausmedian Aikakauslehti opinnoissa -toiminta tukee lasten ja nuorten medialukutaidon kehittymistä ja aikakauslehtien opetuskäyttöä. Toiminnan tavoitteena on tutustuttaa lapset ja nuoret aikakauslehtiin ja kasvattaa heistä monipuolisen lukutaidon myötä aktiivisia kansalaisia.

www.aikakauslehdet.fi/opetus